

Nota: Voorstellen procedure van onmiddellijke verschijning en snelrechtprocedure (snelrecht)

Staatsbladsstraat 8
B - 1000 Brussel
T +32 (0)2 227 54 70
F +32 (0)2 227 54 79
info@advocaat.be
ondernemingsnr.:
0267.393.267

Ann Bailleux, studiedienst OVB
Michaël Meysman, studiedienst OVB¹

Deze beknopte nota werd opgesteld n.a.v. twee voorstellen die in omloop zijn inzake de procedure van onmiddellijke verschijning. Beide voorstellen trachten het zogenaamde 'snelrecht' - grotendeels vernietigd en in onbruik geraakt na het arrest nr. 56/2002 van 28 maart 2002 van het Arbitragehof - terug in te voeren. Directe aanleiding hiervoor, zoals aangegeven in beide voorstellen, zijn de rellen in het Brusselse.

1. Wetsvoorstel van 21 februari 2018 voor de procedure van onmiddellijke verschijning (Kristien Van Vaerenbergh, c.s.)

Op 21 februari 2018 verscheen het wetsvoorstel betreffende de procedure van onmiddellijke verschijning op de website van de Kamer. Met dat voorstel wordt een terugkeer van het snelrecht betracht. Die 'snelrecht'-wet van 28 maart 2000 - die er pro memorie hoofdzakelijk kwam naar aanleiding van het EK voetbal - werd immers door een arrest van 28 maart 2002 van het toenmalige Arbitragehof gedeeltelijk vernietigd, waardoor de toepassing van het snelrecht in de praktijk uitdoofde.

De voorgestelde wijzigingen:

- In artikel 216quinquies van het Wetboek van strafvordering, ingevoegd bij de wet van 28 maart 2000, worden de volgende wijzigingen aangebracht: a) in § 1, eerste lid worden de woorden "of in vrijheid is gesteld met inachtneming van de voorwaarden omschreven in de artikelen 35 en 36 van voornoemde wet" opgeheven; b) § 3, derde lid wordt opgeheven.

Die louter cosmetische ingreep haalt de door het Arbitragehof vernietigde bepalingen uit artikel 216quinquies Sv.

- In artikel 216septies van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 28 maart 2000, wordt het eerste lid vervangen als volgt: "De rechtbank kan de zaak eenmaal of meermaals uitstellen op voorwaarde dat zij die uiterlijk vijftien dagen na de inleidingszitting bedoeld in artikel 216quinquies, § 3, in beraad neemt. Tot dat uitstel wordt beslist ambtshalve of op

¹ Voor meer informatie: ann.bailleux@ordevanvlaamsebalies, michael.meysman@ordevanvlaamsebalies

verzoek van de beklaagde, van de burgerlijke partij of van de procureur des Konings, indien de rechtbank het verzoek tot uitstel gegrond acht.”

Onderstaande concordantietabel geeft een overzicht van de voorgestelde wijzigingen:

Huidig Art. 216septies. De rechtbank kan de zaak eenmaal of meermaals uitstellen op voorwaarde dat zij die uiterlijk vijftien dagen na de inleidingszitting bedoeld in artikel 216quinquies, § 3, in beraad neemt. Tot dat uitstel wordt beslist ambtshalve of op verzoek van de beklaagde, van de burgerlijke partij of van de procureur des Konings om: ~~— de getuigen te horen die zij nuttig acht;~~ ~~— een maatschappelijke enquête te doen verrichten.~~ (GwH 56/2002) Indien een getuige moet worden gedagvaard om te verschijnen, wordt de termijn verminderd overeenkomstig artikel 184, vierde lid.	Nieuw Art. 216septies. De rechtbank kan de zaak eenmaal of meermaals uitstellen op voorwaarde dat zij die uiterlijk vijftien dagen na de inleidingszitting bedoeld in artikel 216quinquies, § 3, in beraad neemt. Tot dat uitstel wordt beslist ambtshalve of op verzoek van de beklaagde, van de burgerlijke partij of van de procureur des Konings, indien de rechtbank het verzoek tot uitstel gegrond acht. ~~— de getuigen te horen die zij nuttig acht;~~ ~~— een maatschappelijke enquête te doen verrichten.~~ (GwH 56/2002) Indien een getuige moet worden gedagvaard om te verschijnen, wordt de termijn verminderd overeenkomstig artikel 184, vierde lid.
--	---

De voornaamste wijziging is de toevoeging dat de rechtbank een verzoek tot uitstel (door beklaagde, burgerlijke partij of de procureur) gegrond moet achten vooraleer zij tot uitstel kan beslissen.

Dixit de opstellers van het voorstel is die toevoeging nodig: *Artikel 216septies van het Wetboek van strafvordering handelt over de mogelijkheid voor de rechtbank om de zaak uit te stellen. Uitstel is momenteel echter enkel toegestaan voor twee doeleinden, namelijk om getuigen te horen of om een maatschappelijke enquête te doen verrichten. Ook in deze is het Grondwettelijk Hof van mening dat dit een inperking van de rechten van verdediging van de beklaagde uitmaakt, die niet evenredig is met het nagestreefde doel. Wij wensen dan ook de mogelijkheden waarvoor een uitstel kan worden toegekend niet langer te beperken, maar in het algemeen toe te laten. Het komt dan toe aan de rechtbank om te oordelen of het verzoek tot uitstel al dan niet gegrond is.*

De concrete toegevoegde waarde blijft evenwel onduidelijk: conform het huidige 216septies Sv. kan de rechtbank tot uitstel beslissen, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek. Conform het nieuwe 216 septies, kan de rechtbank tot uitstel beslissen, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek wanneer het verzoek gegrond is. Dat betreft een ogenschijnlijk onnodige verduidelijking, omdat (minstens) aangenomen mag worden dat ook in de huidige procedure de rechtbank pas tot uitstel zou beslissen wanneer het verzoek tot uitstel (kennelijk) gegrond is.

- Artikel 20bis van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, ingevoegd bij de wet van 28 maart 2000, wordt gewijzigd als volgt: a) § 1, eerste lid wordt vervangen als volgt: “§ 1. De procureur des Konings kan overeenkomstig artikel 216quinquies van het Wetboek van strafvordering een bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning vorderen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan: 1° het feit wordt gestraft met een correctionele hoofdgevangenisstraf van een jaar en kan niet worden gestraft met een hoofdgevangenisstraf van meer dan tien jaar; 2° het gaat om een op heterdaad ontdekt misdrijf, de beklaagde heeft de feiten bekend, of de bezwaren aangevoerd binnen de maand volgend op het plegen van het misdrijf zijn toereikend om de zaak aan de rechter ten gronde voor te leggen.”. b) in § 4 worden de bepalingen onder het negende tot en met het dertiende gedachtestreepje opgeheven.

Onderstaande concordantietabel geeft een overzicht van de voorgestelde wijzigingen:

Art. 20bis. § 1. De procureur des Konings kan overeenkomstig artikel 216quinquies van het Wetboek van strafvordering een bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning vorderen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1° het feit wordt gestraft met een correctionele hoofdgevangenisstraf van een jaar die overeenkomstig de wet van 4 oktober 1867 inzake de verzachtende omstandigheden tien jaar niet te boven gaat;

2° het gaat om een op heterdaad ontdekt misdrijf of de bezwaren aangevoerd binnen de maand volgend op het plegen van het misdrijf zijn toereikend om de zaak aan de rechter ten gronde voor te leggen.

(NOTA : bij arrest nr. 56/2002 van 28 maart 2002, heeft het Arbitragehof artikel 20bis, § 1, eerste lid vernietigd, zie B.S. 13-04-2002, p. 15224 - 15234)

...

§ 4. Het nemen van de beslissing van de onderzoeksrechter en de tenuitvoerlegging ervan zijn onderworpen aan de voorwaarden en modaliteiten bepaald in de volgende artikelen :

- artikel 16, §§ 1 en 2;
- artikel 16, § 3, met uitsluiting van de mogelijkheid om onderzoeksmaatregelen te treffen;
- artikel 16, §§ 5 tot 7;
- artikel 17;
- artikel 18;
- artikel 19, §§ 1, 4 tot 7;
- artikel 27, vanaf de kennisgeving bedoeld in artikel 216quinquies, § 1, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering tot de eindbeslissing ten gronde eventueel in hoger beroep;
- artikel 28, § 1;
- artikel 35;
- artikel 36, § 1, tot de in artikel 216quinquies, § 1, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering voorziene kennisgeving;
- artikel 36, § 3, vanaf de kennisgeving voorzien in artikel 216quinquies, § 1, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering tot het vonnis, of indien de rechtbank artikel 216septies van hetzelfde Wetboek toepast;
- artikel 37;
- artikel 38.

Art. 20bis. § 1. De procureur des Konings kan overeenkomstig artikel 216quinquies van het Wetboek van strafvordering een bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning vorderen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1° het feit wordt gestraft met een correctionele hoofdgevangenisstraf van een jaar en kan niet worden gestraft met een hoofdgevangenisstraf van meer dan tien jaar;

2° het gaat om een op heterdaad ontdekt misdrijf, de beklaagde heeft de feiten bekend, of de bezwaren aangevoerd binnen de maand volgend op het plegen van het misdrijf zijn toereikend om de zaak aan de rechter ten gronde voor te leggen.

...

§ 4. Het nemen van de beslissing van de onderzoeksrechter en de tenuitvoerlegging ervan zijn onderworpen aan de voorwaarden en modaliteiten bepaald in de volgende artikelen :

- artikel 16, §§ 1 en 2;
- artikel 16, § 3, met uitsluiting van de mogelijkheid om onderzoeksmaatregelen te treffen;
- artikel 16, §§ 5 tot 7;
- artikel 17;
- artikel 18;
- artikel 19, §§ 1, 4 tot 7;
- artikel 27, vanaf de kennisgeving bedoeld in artikel 216quinquies, § 1, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering tot de eindbeslissing ten gronde eventueel in hoger beroep;
- artikel 28, § 1;

Het betreft dus in hoofdzaak volgende wijzigingen:

1. Een verduidelijking dat het om *maximum tien jaar in concreto* gaat. Deze drempel laat de toepassing van verzachtende omstandigheden toe, doch enkel voor zover het feit daardoor geen straf kan krijgen die meer bedraagt dan tien jaar correctionele gevangenisstraf (dus niet mogelijk voor feiten die strafbaar zijn met een opsluiting van vijftien tot twintig jaar of een zwaardere straf).
2. De toevoeging dat de onmiddellijke verschijning (snelrecht) ook toegepast kan worden wanneer de beklagde de feiten heeft bekend.
3. Schrapping van de bepalingen uit de wet op de voorlopige hechtenis over de vrijheid onder voorwaarden en invrijheidstelling onder voorwaarden: het (voorgestelde) 'snelrecht' zou immers enkel van toepassing zijn op zij die als beklagde in voorlopige hechtenis zitten.

Het valt te betwijfelen of de vooropgestelde regeling nu wel zal voldoen aan de toetsing van het Grondwettelijk Hof, in het bijzonder omwille van de keuze voor het toepassingsgebied van feiten die strafbaar zijn met een correctionele hoofdgevangenisstraf van één jaar tot tien jaar.

- *Bovengrens.* Van zodra de rechter een straf kan opleggen die zwaarder is dan tien jaar gevangenis, is deze vorm van snelrecht uitgesloten. Daarmee is het toepassingsgebied grotendeels hetzelfde gebleven, ondanks de kritiek van het toenmalige Arbitragehof (cf. zelfde opmerking als *infra* bij het voorstel van mevr. Layahe-Battheu).
- *Ondergrens.* De keuze van de wetgever voor een ondergrens van één jaar gevangenisstraf betekent dat verschillende feiten die hij op het oog leeg te hebben net buiten de toepassing blijven. Dat geldt voor allerlei overtredingen maar ook voor bepaalde vernielingen en eenvoudige slagen en verwondingen. Zo schrijft artikel 398, lid 1 Sw. voor dat laatste misdrijf een maximumstraf voor van zes maanden gevangenisstraf. Dat heeft tot gevolg (1°) ofwel dat de wet voor een stuk haar doel voorbijschiet, (2°) ofwel dat magistraten in de verleiding dreigen te komen om deze feiten te overkwalificeren opdat de procedure alsnog zou kunnen worden toegepast.

2. Wetsvoorstel van 16 maart 2018 tot wijziging van het wetboek van Strafvordering wat de snelrechtprocedure betreft.

Wie kan?

- De procureur des konings (art. 216quinquies Sv met verwijzing naar art. 20bis WVH)
- De onderzoeksrechter na persoon en advocaat te hebben gehoord (art. 20bis §3 WVH).

Voor welke misdrijven?

De wetgever wil artikel 20bis WVH wijzigen. Onderstaande concordantietabel toont de voornaamste wijzigingen:

<p>~~Art. 20bis. § 1. De procureur des Konings kan overeenkomstig artikel 216quinquies van het Wetboek van strafvordering een bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning vorderen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:~~</p> <p>~~1° het feit wordt gestraft met een correctionele hoofdgevangenisstraf van een jaar die overeenkomstig de wet van 4 oktober 1867 inzake de verzachtende omstandigheden tien jaar niet te boven~~</p>	<p>Art. 20bis. § 1. De procureur des Konings kan overeenkomstig artikel 216quinquies van het Wetboek van strafvordering een bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning vorderen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:</p> <p>1° het feit wordt gestraft met een correctionele hoofdgevangenisstraf van een jaar en kan niet worden gestraft met een hoofdgevangenisstraf van meer dan tien jaar;</p>
---	---

<p>gaat; ~~2° het gaat om een op heterdaad ontdekt misdrijf of de bezwaren aangevoerd binnen de maand volgend op het plegen van het misdrijf zijn toereikend om de zaak aan de rechter ten gronde voor te leggen.~~</p> <p>§ 3. De onderzoeksrechter kan een bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning uitvaardigen, dat overeenkomstig artikel 18, § 1, wordt betekend, na de persoon die voor hem is gebracht en, tenzij deze laatste weigert te worden bijgestaan, de opmerkingen van zijn advocaat te hebben gehoord.</p> <p>§ 4. Het nemen van de beslissing van de onderzoeksrechter en de tenuitvoerlegging ervan zijn onderworpen aan de voorwaarden en modaliteiten bepaald in de volgende artikelen :</p> <ul style="list-style-type: none"> - artikel 16, §§ 1 en 2; - artikel 16, § 3, met uitsluiting van de mogelijkheid om onderzoeksmaatregelen te treffen; - artikel 16, §§ 5 tot 7; - artikel 17; - artikel 18; - artikel 19, §§ 1, 4 tot 7; - artikel 27, vanaf de kennisgeving bedoeld in artikel 216quinquies, § 1, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering tot de eindbeslissing ten gronde eventueel in hoger beroep; - artikel 28, § 1; - artikel 35; - artikel 36, § 1, tot de in artikel 216quinquies, § 1, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering voorziene kennisgeving; - artikel 36, § 3, vanaf de kennisgeving voorzien in artikel 216quinquies, § 1, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering tot het vonnis, of indien de rechtbank artikel 216septies van hetzelfde Wetboek toepast; - artikel 37; - artikel 38. 	<p>2° het gaat om een op heterdaad ontdekt misdrijf, de beklaagde heeft de feiten bekend, of de bezwaren aangevoerd binnen de maand volgend op het plegen van het misdrijf zijn toereikend om de zaak aan de rechter ten gronde voor te leggen.</p> <p>§ 3. De onderzoeksrechter kan een bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning uitvaardigen, dat overeenkomstig artikel 18, § 1, wordt betekend, na de persoon die voor hem is gebracht en, tenzij deze laatste weigert te worden bijgestaan, de opmerkingen van zijn advocaat te hebben gehoord.</p> <p>§ 4. Het nemen van de beslissing van de onderzoeksrechter en de tenuitvoerlegging ervan zijn onderworpen aan de voorwaarden en modaliteiten bepaald in de volgende artikelen :</p> <ul style="list-style-type: none"> - artikel 16, §§ 1 en 2; - artikel 16, § 3, met uitsluiting van de mogelijkheid om onderzoeksmaatregelen te treffen; - artikel 16, §§ 5 tot 7; - artikel 17; - artikel 18; - artikel 19, §§ 1, 4 tot 7; - artikel 27, vanaf de kennisgeving bedoeld in artikel 216quinquies, § 1, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering tot de eindbeslissing ten gronde eventueel in hoger beroep; - artikel 28, § 1;
---	--

Deze voorgestelde wijziging is identiek aan de wijziging in het voorstel van 21 februari 2018.

Het betreft dus, opnieuw:

- Een verduidelijking dat het om *maximum tien jaar in concreto* gaat. Deze drempel laat de toepassing van verzachtende omstandigheden toe, doch enkel voor zover het feit daardoor geen straf kan krijgen die meer bedraagt dan tien jaar correctionele gevangenisstraf (dus niet mogelijk voor feiten die strafbaar zijn met een opsluiting van vijftien tot twintig jaar of een zwaardere straf).

- De toevoeging dat de onmiddellijke verschijning (snelrecht) ook toegepast kan worden wanneer de beklaagde de feiten heeft bekend.
- Schrapping van de bepalingen uit de wet op de voorlopige hechtenis over de vrijheid onder voorwaarden en invrijheidstelling onder voorwaarden: het (voorgestelde) 'snelrecht' zou immers enkel van toepassing zijn op zij die als beklaagde in voorlopige hechtenis zitten.

Net zoals ten aanzien van het eerstgenoemde voorstel valt te betwijfelen of het ruime toepassingsgebied de toetsing van het Grondwettelijk Hof zal kunnen doorstaan.² Aangezien het nog steeds een (aanhoudings-)bevel met het oog op onmiddellijke verschijning betreft in dit voorstel, en een aanhoudingsbevel enkel kan worden uitgevaardigd in geval van absolute noodzaak en uitsluitend voor feiten die strafbaar zijn met een gevangenisstraf van ten minste een jaar (en bijkomend sprake is van ernstige aanwijzingen van schuld), is de toepassing namelijk nog steeds voorzien voor een zeer uitgebreide categorie misdrijven. Dit gaat verder dan het aanpakken van 'releerschoppers' in Brusselse. De vraag is of - naar analogie met de toenmalige COL 6/2000 - het college van procureurs-generaal opnieuw een indicatie zal geven voor welke misdrijven het bevel tot onmiddellijke verschijning (bij benadering) gebruikt moet worden. Ook in deze omzendbrief werd uitgegaan van een breder toepassingsgebied dan 'voetbal gerelateerde misdrijven'.

Wijziging art. 216quinquies & septies Sv.: Toevoegen van akkoord advocaat en persoon

In haar MVT stelt mevr. Lahaye-Battheu dat het *“maatschappelijk gezien is het niet opportuun dat de releerschoppers niet snel bestraft kunnen worden ondanks het feit dat ze berecht zouden worden via een andere zogenaamde snelrechtprocedure, met name de oproeping bij proces-verbaal. Deze manier van berechten zou zorgen voor een behandeling binnen de vier maanden, maar in de ogen van de samenleving wordt dit niet gezien als “snel”.*”

Dit wekt de indruk dat het voorstel in de eerste plaats een cosmetische aanpassing beoogt voor het - na het arrest van 2002 stilgevallen- 'snelrecht' op grond van het bevel tot onmiddellijke verschijning: De vernietigde bepalingen worden uit de artikelen 216quinquies en 216septies weggelaten, maar hiertegenover staan geen - of minstens onvoldoende - garanties voor het recht op het eerlijke proces.

Concordantietabel huidige artikelen en gewijzigde artikelen voorstel:

<p>Art. 216quinquies. § 1. De procureur des Konings roept met het oog op onmiddellijke verschijning voor de correctionele Rechtbank eenieder op die, overeenkomstig artikel 20bis van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, in hechtenis wordt gehouden ~~of in vrijheid is gesteld met inachtneming van de voorwaarden omschreven in de artikelen 35 en 36 van voornoemde wet.~~ (GwH 56/2002)</p> <p>Wanneer het bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning, als bedoeld in artikel 20bis van dezelfde wet,</p>	<p>Art. 216quinquies. § 1. De procureur des Konings roept met het oog op onmiddellijke verschijning voor de correctionele Rechtbank eenieder op die, overeenkomstig artikel 20bis van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, in hechtenis wordt gehouden.</p> <p>Wanneer het bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning, als bedoeld in artikel 20bis van dezelfde wet,</p>
---	---

² Zie met name overweging B.9.1. Zie ook: C. Van Den Wyngaert, Ph. Traest & S. Vandromme, Strafrecht en Strafprocesrecht in hoofdlijnen, Maklu, 2017 p. 1205.

wordt uitgevaardigd, stelt de procureur des Konings elke persoon bedoeld in het eerste lid en zijn advocaat onmiddellijk in kennis van de plaats, de dag en het uur van de zitting.

Deze kennisgeving wordt vermeld in een proces-verbaal waarvan aan betrokkene onmiddellijk een afschrift wordt overhandigd.

De kennisgeving bevat een omschrijving van de feiten die aan de beklaagde ten laste worden gelegd alsook de tekst van artikel 91 van het gerechtelijk Wetboek en geldt als dagvaarding om te verschijnen.

§ 2. Plaats, dag en uur van verschijning worden met alle passende middelen aan de gekende slachtoffers meegedeeld.

Op schriftelijk verzoek van de benadeelde persoon dat voor de terechtzitting en op hetzelfde moment als de verklaring bedoeld in artikel 5bis van de voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering kan worden ingediend, wordt het dossier te zijner beschikking en ter beschikking van zijn advocaat gesteld zodra het bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning wordt gevorderd.

Het dossier kan ter beschikking worden gesteld in de vorm van eensluitend verklaarde afschriften.

~~§ 3. De verschijning voor de rechtbank geschiedt na ten vroegste vier en ten hoogste zeven dagen te rekenen van de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning.~~
~~De rechtbank doet uitspraak tijdens de terechtzitting of binnen vijf dagen nadat de zaak in beraad is genomen.~~

~~Tegen dit vonnis kan geen verzet worden gedaan. (GwH 56/2002)~~

wordt uitgevaardigd, stelt de procureur des Konings elke persoon bedoeld in het eerste lid en zijn advocaat onmiddellijk in kennis van de plaats, de dag en het uur van de zitting.

Deze kennisgeving wordt vermeld in een proces-verbaal waarvan aan betrokkene onmiddellijk een afschrift wordt overhandigd.

De kennisgeving bevat een omschrijving van de feiten die aan de beklaagde ten laste worden gelegd alsook de tekst van artikel 91 van het gerechtelijk Wetboek en geldt als dagvaarding om te verschijnen.

§ 2. Plaats, dag en uur van verschijning worden met alle passende middelen aan de gekende slachtoffers meegedeeld.

Op schriftelijk verzoek van de benadeelde persoon dat voor de terechtzitting en op hetzelfde moment als de verklaring bedoeld in artikel 5bis van de voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering kan worden ingediend, wordt het dossier te zijner beschikking en ter beschikking van zijn advocaat gesteld zodra het bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning wordt gevorderd.

Het dossier kan ter beschikking worden gesteld in de vorm van eensluitend verklaarde afschriften.

§ 3. De verschijning voor de rechtbank geschiedt na ten vroegste vier en ten hoogste zeven dagen te rekenen van de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning. **Deze verschijning kan slechts plaatsvinden met akkoord van de te verschijnen persoon en zijn advocaat.**

Wanneer de te verschijnen persoon akkoord gaat wordt hiervan melding gemaakt op het zittingsblad. Wanneer hij niet akkoord gaat of wanneer de zaak niet in staat is behandeld te worden, wordt de behandeling uitgesteld overeenkomstig artikel 216septies.

	<p>De rechtbank doet uitspraak tijdens de terechtzitting of binnen vijf dagen nadat de zaak in beraad is genomen.</p> <p>Tegen dit vonnis kan geen verzet worden gedaan.</p>
--	--

De vernieuwing bestaat er dus in dat de verschijning pas kan plaatsvinden met akkoord van de te verschijnen persoon en zijn advocaat. Dit betekent m.a.w. dat de te verschijnen persoon EN zijn advocaat minimaal binnen 4, en maximaal binnen 7 dagen moeten aangeven niet akkoord te gaan met de verschijning.

- Aangezien er geen wijziging gebeurt aan artikel 20bis WVH, en op basis van de formulering van deze §3, lijkt het zo te zijn dat het akkoord moet worden gegeven op de zitting. Dat is aan de ene kant laat, want als er geen akkoord is, heeft het ook geen zin om de snelrechtprocedure reeds tot daar toe te passen. Bovendien is er dan uitstel mogelijk tot aan de 'vijftien dagen', maar daarna lijken er aan het niet-akkoord geen gevolgen meer gekoppeld. Aan de andere kant zou het vreemd zijn om het akkoord te vereisen naar aanleiding van het afleveren van het bevel tot aanhouding met het oog op een onmiddellijke verschijning.
- Een akkoord lijkt *an sich* wel interessant, zeker wanneer de (overige) waarborgen minder uitgebreid zijn. Anderzijds bestaan er reeds verschillende alternatieven die eveneens afhangen van een akkoord (maar die niet dezelfde snelheid kunnen teweegbrengen).
- Het akkoord en de link met de voorlopige hechtenis kan ook moeilijk zijn. Het betekent namelijk niet alleen een akkoord om de zaak sneller af te handelen, maar ook om in voorlopige hechtenis te belanden.
- Conform het voorstel moet het akkoord uitgaan van de verdachte en de advocaat. Dit lijkt streng. Wat betekent dit als de advocaat en de cliënt het oneens zijn (bv. bij toegewezen advocaat)? Quid bij een wissel van advocaat?
- Dit betekent voor de verdediging een kleine marge om hun dossier à décharge voor te bereiden, een weloverwogen beslissing te nemen om de verschijning te weigeren dan wel een uitstel te vragen (zie art. 216septies Sv.) en meer algemeen de rechten van de beklaagde te kunnen garanderen.
- Bijkomend: Quid met de (potentiële) slachtoffers? Ook de mogelijke burgerlijke partijen moeten binnen een periode van 4-7 dagen kunnen aangeven of zij een uitstel conform art. 216septies Sv. wensen, hebben een zeer beperkte periode om hun schadebestekken op te maken etcetera. Anderzijds is het wel zo dat slachtoffers nog steeds bij hun natuurlijke rechter terecht kunnen. Een verduidelijking dat er voor de strafrechter een mogelijkheid bestaat om de burgerlijke belangen aan te houden zou evenwel wenselijk zijn.
- Tenslotte: Dit vergt naar de politiediensten toe waarschijnlijk *ook* een groot praktisch probleem. Nu moet tegen een deadline van min. 4, maximum 7 dagen een voldoende gestoffeerd dossier à charge opgemaakt zijn tegen de beklaagde, zodat op het ogenblik van de verschijning voor de correctionele rechtbank daadwerkelijk kan overgegaan worden tot een 'snelrechtelijke' veroordeling. Los van de verhoogde werklust, doet dit ook vrezes voor de kwaliteit van de opgebouwde dossier à charge.

Quid niet-akkoord verschijning: Onduidelijk op meerdere vlakken.

Bij niet akkoord wordt de zaak uitgesteld conform (het te wijzigen) art. 216septies Sv. Uitstel kan tevens bekomen worden op verzoek van beklaagde, BP of de Procureur des Konings.

Art. 216septies. De rechtbank kan de zaak eenmaal of meermaals uitstellen op voorwaarde dat zij deze uiterlijk vijftien	Art. 216septies. De rechtbank kan de zaak eenmaal of meermaals uitstellen op voorwaarde dat zij deze uiterlijk vijftien
---	---

<p>dagen na de inleidingszitting bedoeld in artikel 216quinquies, § 3, in beraad neemt. Tot dit uitstel wordt beslist ambtshalve of op verzoek van de beklaagde, van de burgerlijke partij of van de procureur des Konings om :</p> <p>~~— de getuigen te horen die zij nuttig acht;~~ ~~— een maatschappelijke enquête te doen verrichten.~~ (GwH 56/2002)</p> <p>Indien een getuige moet worden gedagvaard om te verschijnen, wordt de termijn verminderd overeenkomstig artikel 184, vierde lid.</p>	<p>dagen na de inleidingszitting bedoeld in artikel 216quinquies, § 3, in beraad neemt. Tot dit uitstel wordt beslist ambtshalve of op verzoek van de beklaagde, van de burgerlijke partij of van de procureur des Konings.</p> <p>Indien een getuige moet worden gedagvaard om te verschijnen, wordt de termijn verminderd overeenkomstig artikel 184, vierde lid.</p>
--	---

De vraag kan gesteld worden of een vraag tot uitstel conform art. 216septies door de beklaagde gelijk is aan een 'niet akkoord tot verschijning'. De gevolgen zijn momenteel exact hetzelfde: een of meermaals uitstel maar met een bovengrens van maximum 15 dagen na de inleidingszitting zoals bedoeld in 216quinquies.

- Dit lijkt contradictorisch: Indien een partij aangeeft niet akkoord te gaan met de onmiddellijke verschijning, wordt, conform art. 216quinquies, §3, de behandeling uitgesteld overeenkomstig artikel 216septies. Vervolgens stelt art. 216septies dat de rechtbank de zaak eenmaal of meermaals *kan* uitstellen op voorwaarde dat zij deze uiterlijk vijftien dagen na de inleidingszitting bedoeld in artikel 216quinquies, § 3, in beraad neemt.
- Het wetsvoorstel scheidt weinig duidelijkheid wat de verhouding is van een niet-akkoord met de verplichting om toch binnen de vijftien dagen ten gronde uitspraak te doen (los van de vrijlating dus).
Verstek laten biedt voor de beklaagde niet veel voordelen, gezien de beperkingen om verzet te kunnen aantekenen. Het voorgestelde 'akkoord' lijkt dus meer een lege doos.

Bijkomend: Hoe dient art. 20bis §3 WVH in dit licht bekeken te worden? De onderzoeksrechter kan conform deze §3 een bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning uitvaardigen, [dat overeenkomstig artikel 18, § 1, wordt betekend,] na de persoon die voor hem is gebracht en [, tenzij deze laatste weigert te worden bijgestaan,] de opmerkingen van zijn advocaat te hebben gehoord.

Het is onduidelijk of in dit geval de persoon die in (voorlopige) hechtenis wordt gehouden en door de onderzoeksrechter gehoord werd ook een bevel tot onmiddellijke verschijning zou kunnen weigeren (niet akkoord gaan). Art. 216quinquies Sv. verwijst immers naar **eenieder** op die, **overeenkomstig artikel 20bis** van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, **in hechtenis wordt gehouden**.

Rechten en akkoord van de betrokkene en de advocaat (ook in het licht van Salduz)

- Conform art. 20bis, §1, 2de lid WVH deelt de procureur des Konings de beklaagde mee dat hij het recht heeft een advocaat te kiezen. Indien de beklaagde geen advocaat heeft gekozen of kiest, stelt de procureur des Konings de stafhouder van de Orde van advocaten of zijn gemachtigde daarvan onmiddellijk in kennis die zelf een advocaat aanstelt.
- De beklaagde heeft het recht om voor de verschijning voor de onderzoeksrechter overleg te plegen met zijn advocaat.
- Conform art. 20bis, § 2. wordt het dossier ter beschikking gesteld van de beklaagde en van zijn advocaat zodra het bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning wordt gevorderd.

- (NIEUW) art. 216quinquies, §3, laatste zin: Zowel beklagde als zijn advocaat moeten akkoord gaan.

Aangezien het voorstel hier niets wijzigt, vormt deze piste niet noodzakelijk een probleem.

3. Bedenking inzake recht op eerlijk proces

Conform artikel 6, 3, b van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens dient de beklagde te beschikken over “voldoende tijd en faciliteiten welke nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging”. In beide voorstellen blijft uitgegaan worden van een verschijning voor de rechtbank die geschiedt na ten vroegste vier en ten hoogste zeven dagen te rekenen van de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning.

In haar arrest nr. 56/2002 van 28 maart 2002 stelde het Arbitragehof in overwegingen B.5.9.en B.5.6: “*Zodra het bevel tot aanhouding is verleend, beschikken de beklagde en zijn raadsman, die het dossier kunnen raadplegen zodra het bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning wordt gevorderd (artikel 20bis, § 2, van de wet betreffende de voorlopige hechtenis), over een termijn van vier tot zeven dagen, met inbegrip van de feestdagen, om hun verdediging voor te bereiden*”, en “*De bestreden bepalingen laten aan de beklagde slechts een uiterst korte termijn om met zijn advocaat zijn verdediging voor de correctionele rechtbank voor te bereiden*”.

Beide voorstellen maken (louter cosmetisch) komaf met de beperking van de mogelijk te vragen verrichtingen (vroeger beperkt tot het horen van nuttige getuigen of het verrichten van een maatschappelijke enquête) die door het Arbitragehof op de korrel werd genomen (overweging B.5.10.), maar voegen geen uitgebreide hervorming door. Nochtans stelde het Hof in overweging B.5.11. dat “rechten van de verdediging worden aldus op tweevoudige wijze beknot, zowel door de uiterst korte termijn waarin zij moeten worden uitgeoefend als door de beperking van de maatregelen die de beklagde kan vragen.”

De vraag blijft dus of beklagde en zijn advocaat op deze zeer beperkte termijn een dienstige verdediging à décharge kunnen opbouwen. Het is namelijk niet zo dat een misdrijf dat op heterdaad werd vastgesteld of dat de beklagde heeft bekend, per definitie voldoende bewezen is. Bovendien moet deze verdediging niet alleen betrekking moeten hebben op het vaststellen van de feiten en op de strafrechtelijke kwalificatie ervan, maar ook op de elementen in verband met de persoon van de beklagde. In dat stadium van de procedure moet de rechtbank immers, onder meer rekening houdend met de persoon van de beklagde, de meest passende straf of maatregel kiezen: artikel 195 van het Wetboek van Strafvordering legt haar de verplichting op om “op een wijze die beknopt mag zijn”, maar die “nauwkeurig” moet zijn, “de redenen [te vermelden] waarom de rechter, als de wet hem daartoe vrije beoordeling overlaat, dergelijke straf of dergelijke maatregel uitspreekt” en zij moet “[...] bovendien de strafmaat voor elke uitgesproken straf of maatregel [rechtvaardigen]”. Die verplichting houdt in dat de beklagde en zijn raadsman alle elementen die dienstig zijn voor de beoordeling van de strafmaat, aan de rechtbank kunnen voorleggen, en dat zij de tijd krijgen om dit op gedegen wijze te doen.

4. Bedenkingen inzake de voorlopige hechtenis

Deze variant van het snelrecht steunt op een voorlopige hechtenis van de verdachte. Zo de vrijlating onder voorwaarden geen optie meer is, is een uitvoering van het bevel tot aanhouding door een hechtenis onder elektronisch toezicht dat wel nog (artikel 20bis, §4 jo. Artikel 16, §1 WvH).

Ingevolge de recente uitbreiding van de arrestatietermijn zal het bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning uiterlijk binnen de 48 uur moeten volgen.

De toepassing van een voorlopige hechtenis sluit veelal evenwel niet aan bij de klassieke filosofie van een voorlopige hechtenis. Op grond daarvan is de vrijheidsberoving enkel mogelijk in geval van volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid, wat in het licht van de voorliggende misdrijven moet worden geconcretiseerd aan de hand van vlucht-, recidive-, collusiegevaar of het gevaar dat de verdachte bewijzen zou laten verdwijnen (artikel 16, §1 *jo* artikel 20*bis* §4 WVH). De toepassing van deze vorm van snelrecht zou aldus enkel mogelijk zijn wanneer er concrete redenen zijn om aan te nemen dat er vluchtgevaar is. Meer in het algemeen heeft de toepassing van de voorlopige hechtenis dan ook veel weg van een voorafname op de bestraffing, wat steevast wordt afgewezen. Daar komt bij dat de schrapping van de mogelijkheid in verband met de vrijheid onder voorwaarden kan leiden tot een veralgemening van de voorlopige hechtenis, iets waarvoor destijds de Hoge Raad voor de Justitie reeds waarschuwde.³

---

³ Hoge Raad voor de justitie, Advies betreffende het voorontwerp van wet tot wijziging van artikel 545 van het Strafwetboek, van de procedure van onmiddellijke verschijning in strafzaken en van de regeling van de rechtspleging door de raadkamer, 8.

